

LR Vēstniecībām

Tikai dienesta lietošanai un izmantošanai darbā

Šī gada 14. - 15. martā Maskavā notika Latvijas - Krievijas sarunu par karaspēka izvešanu 13. raunds.

Sarunu rezultātā tika parafēti viens līgums un trīs vienošanās.

1) Līgums par noteikumiem, termiņiem un kārtību, kādā Krievijas Federācijas Bruņotie Spēki tiek izvesti no Latvijas Republikas teritorijas un to statusu izvešanas periodā;

2) Vienošanās par Skrundas radiolokācijas stacijas tiesisko statusu tās funkcionēšanas un demontāžas periodā;

3) Vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā dzīvojošo Krievijas Federācijas militāro pensionāru un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību;

4) Vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā atrodošos Krievijas Federācijas militārpersonu un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību līdz karaspēka pilnīgai izvešanai.

Vienošanās par Skrundas radiolokācijas staciju tika parafēta (novīzēta), taču netika atrisināts jautājums par nomas maksu. To turpinās risināt delegācijas vai arī tas tiks atstāts izlemšanai augstākā līmeņa amatpersonām, respektīvi, Prezidentiem, ja šāda tikšanās tiks organizēta.

Līgumu parafēšanu var vērtēt kā kompromisu, kas sasniegts, lai panāktu ātrāku Krievijas karaspēka izvešanu no Latvijas teritorijas.

Nozīmīgākais šajā paketē ir 1994.gada 31.augusta kā karaspēka izvešanas beigu termiņa fiksēšana. Karaspēka izvešanas grafiks uz šo termiņu tiks iesniegts uz līgumu parakstīšanas brīdi.

Skrundas vienošanās tekstā ir iekļauti vairāki Latvijai svarīgi punkti:

1) Jaunais nepabeigtais Skrundas objekts tiek nodots Latvijai rīcībā tūlīt pēc vienošanās parakstīšanas un Latvija var uzsākt tā demontāžu;

2) Tiek noteikts darbojošās objekta demontāžas beigu termiņš - 2000.gada 29.februāris;

3) Skrundas objekts ir pakļauts starptautiskai kontrolei, to apmeklē regulāri EDSA inspekcijas;

4) Latvija saņem starptautisku organizāciju garantijas, lai vienošanās tiktu pildīta, vienošanās tiek reģistrēta ANO sekretariātā;

5) Krievija netraktē Skrundu kā kara bāzi un uzņemas pakāpeniski samazināt militāro speciālistu skaitu;

6) Krievija apņemas kompensēt eventuālos zaudējumus, kas radušies objekta iedarbības rezultātā uz apkārtējo vidi;

7) Latvijai ir iespēja kontrolēt Skrundas apkalpojošā personāla skaitlisko sastāvu, militāro un civilo speciālistu attiecību;

8) Nav pieļaujama darbojošās objekta modernizācija;

9) Krievija dod garantijas ANO Drošības Padomei, ka šī vienošanās netiks izmantota, lai apdraudētu Latvijas suverenitāti;

10) Vienošanās stājas spēkā tikai pēc karaspēka izvešanas līdz 31.augustam.

Vienošanās par Krievijas militāro pensionāru sociālo aizsardzību arī ir zināms kompromiss.

Sarunu sākumā jautājumi par militāro pensionāru un militārpersonu sociālo aizsardzību tika skatīti galvenā politiskā līguma 14.pantā. Vēlāk sarunu gaitā šie jautājumi tika iznesti atsevišķos līgumos, daudzos jautājumos Krievijas pozīcija kļuva konstruktīvāka:

- 1) Sarunu gaitā pilnībā tika noņemts jautājums par pilsonības piešķiršanu militārajiem pensionāriem;
- 2) Tāpat kā Skrudas līgumā, Krievija piekrita Eiropas Drošības un Sadarbības apspriedes valstu iesaistīšanai līgumā skarto jautājumu risināšanā;
- 3) Konkrēti tiek noteikts to personu loks, kam būs tiesības, ja viņi to vēlēšies, palikt Latvijā. Tās ir personas, kas uz 1992.gada 28.janvāri bija Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji;
- 4) Krievija noņēma jautājumu par Latvijā paliekošo militāro pensionāru statusu. Pēdējā formulējumā Latvijas puse uzņemas nelikt šķēršļus viņu dzīvošanai Latvijā, nosakot statusu saskaņā ar Latvijas likumdošanu;
- 5) Tika panākts kompromiss arī dzīvokļu jautājumā. Minētās personas var rīkoties ar nekustamo īpašumu tikai saskaņā ar Latvijas likumdošanu, tādējādi jautājums par jebkādam privilēģijām šajā jautājumā tika noņemts;
- 6) Nav mazsvarīgs arī tas apstāklis, ka Krievija arī turpmāk apņemas šīm personām maksāt pensijas un kompensēt medicīniskos izdevumus;
- 7) Tika noņemts jautājums arī par dažāda nekustamā īpašuma nodošanu pensionāru organizāciju rīcībā.

Tagad abām pusēm jāizskata visi četri līgumi valdībās un pēc parakstīšanas jāratificē parlamentos.

Sakarā ar līgumu parafēšanu tiek gatavots valdības paziņojums.

Sarunu rezultātus var vērtēt kā abpusēju kompromisu, zināmu soli attiecību uzlabošanā starp Latviju un Krieviju, kā arī svarīgu etapu sarunu galvenā mērķa sasniegšanā - Krievijas karaspēka izvešanā.

ĀM Valsts sekretāra
vietnieks

A.Vovers